

SPRAWOZDANIE

z lustracji przeprowadzonej w dniach od 21 listopada 2016 roku do 2 grudnia 2016 roku w Areszcie Śledczym w Łodzi. Lustracja została przeprowadzona przez sędziego penitencjarnego Sądu Okręgowego w Łodzi – Sławomira Haładaja.

Lustracja została przeprowadzona zgodnie z planem nadzorczym Wydziału Penitencjarnego z dnia 19 stycznia 2016 roku oraz na podstawie §4 ust.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego. (Dz. U. nr.152 poz.1496 z późniejszymi zmianami). Celem przeprowadzonej lustracji było zbadanie warunków bytowych oraz stanu opieki medycznej, sanitarnej osób niepełnosprawnych fizycznie (głównie poruszających się na wózkach inwalidzkich lub o kulach) lub niepełnosprawnych intelektualnie oraz z zaburzeniami psychicznymi przez pryzmat respektowania ich uprawnień wynikających z regulacji prawnych w zakresie klasyfikacji, systemu odbywania kary, realizacji celów kary w systemie terapeutycznym oraz wynikających z praw skazanego (art.100§1kkw). Drugim celem przeprowadzonej lustracji była kontrola prawidłowości klasyfikowania skazanych do kategorii osadzonych szczególnie niebezpiecznych oraz prawidłowości i terminowości weryfikacji decyzji ich dotyczących.

Uwagi ogólne

Areszt Śledczy w Łodzi dysponuje aktualnie 1138 miejscami. Osadzeni przebywają w trzech pawilonach mieszkalnych, z których każdy z osobna jest odrębnym oddziałem penitencjarnym. W każdym pawilonie znajdują się cztery oddziały mieszkalne. W pawilonie I znajduje się oddział przejściowy oraz trzy oddziały ogólne. W pawilonie II znajdują się cztery oddziały w tym ośrodek diagnostyczny oraz izba chorych. W pawilonie III znajdują się cztery oddziały mieszkalne w tym dwa oddziały dla recydywistów penitencjarnych w warunkach zakładu zamkniętego. W pawilonie III znajduje się jeden oddział z celami otwartymi w ciągu dnia ze skazanymi zaklasyfikowanych do grupy R/2 i P/2. Tymczasowo aresztowani zakwaterowani są w pawilonie I i II. Specyfiką jednostki penitencjarnej jest pobyt w niej osób tymczasowo aresztowanych. W związku z powyższym osadzonych można zaklasyfikować aż do 6 grup tj. skazani, ukarani, tymczasowo aresztowani, skazani tymczasowo aresztowani, ukarani tymczasowo resztowani oraz grupa osadzonych co do których najczęściej zapadł już wyrok ale nieprawomocny i osadzony nie określił się czy będzie przebywał jako tymczasowo aresztowany czy jako skazany.

(.....)

Uwagi szczegółowe

1. w odniesieniu do osadzonych zaklasyfikowanych do kategorii szczególnie niebezpiecznych oraz prawidłowości i terminowości weryfikacji decyzji ich dotyczących.

W dniu kontroli na terenie Aresztu Śledczego w Łodzi nie przebywał ani jeden osadzony zakwalifikowany, jako stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego (art.88b§1kkw wobec skazanych i art.212a§1kkw wobec tymczasowo aresztowanych). Z uwagi na specyfikę jednostki penitencjarnej niekiedy przebywają w nich osadzeni zakwalifikowani do powyższej grupy. W celach kontrolnych przeprowadzono analizę akt osobowych skazanych którzy od grudnia 2015 roku w różnych okresach czasu przebywali na terenie jednostki penitencjarnej a następnie zostali przetransportowani najczęściej do Aresztu Śledczego w Piotrkowie Trybunalskim. W sumie przeprowadzono analizę 10 akt osobowych. Wśród tych osób znajdowali się tymczasowo aresztowani jak i skazani. Z poczynionych ustaleń wynikało, że osadzeni byli kwalifikowani do omawianej grupy w przypadkach wybitnie negatywnego zachowania na terenie jednostki penitencjarnej. Często był to atak lub próba ataku na funkcjonariusza S.W albo agresywne zachowania wobec współosadzonych. Drugą grupą osób która została zakwalifikowana do osadzonych szczególnie niebezpiecznych stanowili osadzeni z uwagi na szczególny sposób popełnienia zarzuconych bądź przypisanych im czynów. W jednym przypadku osadzony został zakwalifikowany do omawianej grupy osób z uwagi na agresywne zachowanie na terenie Sądu (oblanie żrącą cieczą świadka). W dziewięciu przypadkach na skutek wniosku działu penitencjarnego – Komisja penitencjarna Aresztu Śledczego w Łodzi podejmowała decyzje o przypisaniu skazanego bądź tymczasowo aresztowanego do grupy osadzonych niebezpiecznych. W ani jednym przypadku nie ujawniono pochoptności lub oczywistej nieprawidłowości w klasyfikacji osadzonego. Osadzony - w przypadku zaklasyfikowania do grupy osób szczególnie niebezpiecznych - tego samego dnia albo następnego dnia był transportowany do właściwej jednostki penitencjarnej. Osadzeni do czasu wytransportowania w każdym przypadku przebywali w dwóch celach pojedynczych znajdujących się na oddziale przejściowym pawilonu nr.I. Cele te spełniały warunki wynikające z art.88ckkw. W jednym przypadku w Areszcie Śledczym przebywał na czynnościach procesowych skazany, któremu wcześniej w innym zakładzie karnym nadano grupę osoby stwarzającej poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu (w decyzji czas ten określono do 22 marca 2016 roku). Skazanemu w czasie pobytu w Areszcie Śledczym w Łodzi - nie zmieniono kwalifikacji, ponieważ przed tą datą został przetransportowany do zakładu karnego we Wronkach (art.88b§3kkw). W omawianej grupie spraw nie ujawniono żadnego przypadku w którym naruszone byłyby rygorystyczne zasady wykonywania kary do omawianej grupy osadzonych i zasady wynikające z przekroczenia terminu 3 miesięcy określonego w art.88b§3kkw.

2. w odniesieniu do warunków bytowych i stanu opieki medycznej wobec osób niepełnosprawnych lub niepełnosprawnych intelektualnie oraz z zaburzeniami psychicznymi.

Areszt Śledczy w Łodzi nie jest jednostką, jako całość przystosowaną dla osadzonych niepełnosprawnych i nie jest także szpitalem więziennym. W czasie lustracji ustalono, iż na terenie jednostki przebywa jeden osadzony poruszający się na wózku inwalidzkim a także 13 osób poruszających się o kulach. Poruszający się na wózku inwalidzkim oraz jedna osoba poruszająca się o kulach z widoczną niepełnosprawnością (...) – przebywali w izbie chorych. Ponadto na terenie izby przebywało dalszych 4 osadzonych nie dotkniętych niepełnosprawnością w tym 2 osadzonych, wobec których prowadzona była diagnostyka (...). Pozostali poruszający się o kulach (...) przebywali na oddziałach ogólnych usytuowanych w budynkach na najniższych kondygnacjach. W obrębie izby chorych znajduje się 14 łóżek.

Znajduje się tam także cela przystosowana dla osób niepełnosprawnych w tym także łazienka ze stosownymi uchwytami i miejscem siedzącym pod natryskiem. Dla osoby przebywającej wyłącznie w pozycji leżącej zakupiono specjalną przenośną wannę. W obrębie izby chorych znajdują się 2 izolatki po 1 łóżku w tym jedna izolatka przystosowana do monitorowania osadzonego. Izba chorych znajduje się w pawilonie nr.II w części parterowej budynku. Osadzeni, którzy deklarują opuszczenie izby w celu np. udania się na spacer – mogą bez większych problemów opuścić oddział. Dla osoby poruszającej się na wózku istnieje możliwość zamontowania specjalnych ruchomych, atestowanych szyn w celu pokonania kilku stopni do poziomu chodnika na zewnątrz budynku. W tej samej części budynku znajduje się także ośrodek diagnostyczny. W obrębie izby chorych znajduje się gabinet lekarski, gabinet stomatologiczny, gabinet lekarzy specjalistów w tym gabinet okulisty. Gabinety są wyposażone w nowoczesny sprzęt. Izbę chorych prowadzi lekarz kierownik. Wśród specjalistów jest 2 stomatologów (...), jeden laryngolog (...), okulista (...), dermatolog (...), neurolog (...) oraz psychiatra (...). W razie potrzeby interwencji lekarza kardiologa, rehabilitanta, pulmonologa bądź diabetologa osadzeni przewożeni są do Zakładu Karnego nr. 2 w Łodzi gdzie znajduje się szpital więzienny. W razie braku lekarza o odpowiedniej specjalizacji np. neurochirurg - osadzeni przewożeni są do wolnościowej jednostki leczniczej np. do szpitala im. Barlickiego w Łodzi. Dla osób chorych na cukrzycę wydawane są do ich dyspozycji glukometry a niezależnie od tego służba medyczna dokonuje regularnych pomiarów poziomu cukru. Do dyspozycji osadzonych są wózki inwalidzkie, kule, balkoniki. W razie potrzeby zgodnie z zaleceniami lekarza sporządzane są protezy i zabezpieczenia ortopedyczne. Apteka pozwala na pełne zabezpieczenie osadzonych w lekarstwa. W razie potrzeby niezbędne lekarstwa (zgodne z zaleceniem lekarza) są sprowadzane do Aresztu Śledczego w Łodzi. Lekarz pierwszego kontaktu pełni dyżur każdego dnia. W godzinach jego nieobecności w razie potrzeby wzywane jest pogotowie ratunkowe. Na standardową wizytę do lekarza osadzeni zapisują się u oddziałowego. Czas oczekiwania na przyjęcie przez lekarza wynosi od 1 tygodnia do 10 dni chyba, że zachodzi przypadek nagły. Aby skorzystać z porady lekarza specjalisty konieczna jest wcześniejsza konsultacja z lekarzem pierwszego kontaktu, chyba, że chodzi o stomatologa – to wtedy wykonuje się adnotację w specjalnej książce zapisów. Czas oczekiwania na przyjęcie osadzonego do stomatologa wynosi około 1 miesiąca chyba, że chodzi o przypadek nagły. W ciągu 3 kwartałów 2016 roku przeprowadzono najwięcej konsultacji u lekarza pierwszego kontaktu (...), następnie u lekarza dentystry (...), okulisty (...), psychiatry (...), neurologa (...), dermatologa (...), laryngologa (...). Konsultacji u innych lekarzy specjalistów w poza więziennym podmiocie leczniczym przeprowadzono (...). W tej grupie najwięcej u urologa i chirurga szczękowego oraz u lekarza chorób zakaźnych. W ciągu 3 kwartałów wydano dwie opinie lekarskie z których wynikało, że osadzony nie może przebywać i być leczony w warunkach jednostki penitencjarnej. W czasie lustracji przeprowadzono rozmowę z osadzonym znajdującymi się w celach na terenie izby chorych. Wytypowano dwie cele - w jednej z nich znajdowała się osoba poruszająca się o kulach z widocznym inwalidztwem (...) a w drugiej osoba (...). W tym ostatnim przypadku osadzony inwalida przebywał w celi razem z osobą zdrową, której zadaniem było udzielanie pomocy współosadzonemu. Osoba niepełnosprawna nie skarżyła się na warunki bytowe w tym także na posiłki i opiekę medyczną. Jak ustalono osoba niepełnosprawna nie korzystała ze spacerów – ale dlatego, że nie miała takiej potrzeby i ochoty. Obiektywnie jak zaznaczono wyżej istnieją możliwości korzystania ze spacerów o ile osadzony będzie chciał skorzystać z tego prawa. W innej celi – osadzony poruszający się o kulach także nie skarżył się na warunki bytowe oraz na pomoc lekarską. Niezależnie od

powyższego dokonano oględzin kolejnych trzech cel; ich wygląd i stan i wyposażenie można ocenić na poziomie przeciętnym. Reasumując osadzonym zgodnie z treścią art.115§1kkw w pełni zapewniono dostęp do opieki medycznej. Z opieką medyczną wiąże się w szerokim zakresie zapewnienie osobom schorowanym właściwej diety także zgodnej z zaleceniami lekarza.

(.....)

Osadzeni zgodnie z treścią art.109§1kkw otrzymują posiłek trzy razy dziennie z uwzględnieniem wykonywanej pracy, wieku a także z uwzględnieniem wymogów religijnych i kulturowych oraz stanu zdrowia.

3. w odniesieniu do ośrodka diagnostycznego znajdującego się w sąsiedztwie izby chorych.

W ośrodku przeprowadza się badania lekarskie niezbędne z punktu widzenia sposobu odbywania kary pozbawienia wolności i prawidłowości przy podejmowaniu decyzji o klasyfikacji (art.83§2 i 3kkw). Wydana opinia lekarska przez ośrodek diagnostyczny będzie decydowała min. o tym czy skazany ma odbywać karę w systemie terapeutycznym (art.96§1kkw).

(.....)

Na terenie ośrodka diagnostycznego znajduje się 10 cel, z których każda jest trzyosobowa. W czasie przeprowadzania lustracji w ośrodku diagnostycznym przebywało 20 osadzonych w tym jedenastu młodocianych, którzy z zasady odbywają karę w systemie programowanego oddziaływania (art.95§1kkw). W obrębie ośrodka znajduje się świetlica gdzie min. prowadzone są zajęcia grupowe. W obrębie świetlicy można korzystać z telewizora a także ze sprzętu do tenisa stołowego. Do ośrodka diagnostycznego kierowani są obligatoryjnie wspomniani wcześniej młodociani, skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności lub 25 lat pozbawienia wolności, skazani w warunkach art.31§2kk, osadzeni z zaburzeniami preferencji seksualnej, są tam także kierowani osadzeni po wcześniejszej konsultacji w dziale penitencjarnym w przypadku zaistnienia możliwych u nich zaburzeń psychicznych oprócz stwierdzonych innych uzależnień co ewentualnie mogłoby kwalifikować te osoby do odbywania kary z osadzonymi u których stwierdzono niepsychotyczne zaburzenia psychiczne – to z kolei wpływałoby na odbywanie kary w systemie terapeutycznym. Do ośrodka diagnostycznego kierowani są osadzeni już po dokonanej klasyfikacji przez dział penitencjarny z chwilą ich przyjęcia do jednostki penitencjarnej. W ośrodku diagnostycznym może być dokonana korekta klasyfikacji osadzonego. Wówczas na skutek opinii lekarskiej – Komisja Penitencjarna Aresztu Śledczego w Łodzi dokonuje stosownej zmiany w zakresie klasyfikacji osadzonego. Opinia lekarska z ośrodka diagnostycznego może także potwierdzić dotychczasową klasyfikację osadzonego jako zasadną.

(.....)

Specyfiką tejże jednostki jest to, że z zasady przebywają tam osoby tymczasowo aresztowane a także skazani pozostający do przeprowadzenia czynności procesowych a także osoby doprowadzone przez policję bądź takie które dobrowolnie stawily się do jednostki w celu odbycia kary. W jednostce penitencjarnej przebywają wyłącznie mężczyźni; kobiety przebywają na terenie zakładu Karnego nr.1 w Łodzi.

W czasie lustracji ośrodka diagnostycznego dokonano kontroli wytypowanych przypadkowo cel mieszkalnych. W każdej z cel przebywało po dwóch osadzonych. W dwóch celach przebywało po dwóch młodocianych. Osadzeni, którzy przebywali na terenie ośrodka diagnostycznego nie skarżyli się na warunki bytowe w tym na opiekę lekarską ani na warunki sanitarne i żywieniowe. Stan cel był różny; jedne z nich były wyremontowane inne z kolei wymagały odświeżenia. W celach mieszkalnych kąpiki sanitarne były wydzielone płytą i drzwiami wejściowymi. Osadzeni dysponują kocami. W razie potrzeby mogą osadzeni wystąpić do oddziału kwatermistrzowskiego o wydanie kolejnego koca. Ośrodek diagnostyczny, jak i izba chorych znajdują się w części parterowej pawilonu I. W obrębie korytarza znajdują się aparaty telefoniczne w tym jeden na odpowiednio niskiej wysokości w celu umożliwienia korzystania z niego przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim. Zapewniony jest osadzonym dostęp do samoinkasującego aparatu telefonicznego w kolejności określonej zarządzeniem dyrektora (art.105b§1kkw). Uczynione to zostało po to aby umożliwić osadzonym równy i sprawiedliwy dostęp do telefonu, aby np. jeden osadzony nie blokował telefonu przez dłuższy czas. Osadzeni mają także zapewniony dostęp do wykonywania praktyk religijnych (art.106§1kkw). W części piwnicznej znajduje się wielostanowiskowa łaźnia. Obiekt ten jest co prawda monitorowany jednak z uwagi na to, że stanowiska do kąpieli są od siebie odgródzone białymi zasłaniającymi tylko część ciała – dzięki czemu zapewnione jest minimum intymności. Stanowisko dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim znajduje się bezpośrednio przy wejściu do łaźni i zaopatrzone jest w miejsce do siedzenia i poręcze. W łaźni znajdują się maty antypoślizgowe. Łaźnia zaopatrzona jest w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Reasumując - osadzeni przebywający w obrębie ośrodka diagnostycznego mają zapewnioną na miejscu opiekę terapeutyczną a razie potrzeby opieka taka jest zapewniona przez szpital więzienny Zakładu Karnego nr.2 w Łodzi.

4. w odniesieniu do terapeutycznego systemu odbywania kary pozbawienia wolności.

Jak zaznaczono wcześniej w jednostce brak jest oddziału terapeutycznego co nie oznacza, że na terenie Aresztu Śledczego w Łodzi nie znajdowały się osoby wymagającego stosownego leczenia. Pierwsza grupa osadzonych to taka co do których Sąd orzekający w wyroku wydał rozstrzygnięcie w trybie art.62kk. W takim przypadku z chwilą przyjęcia do Aresztu Śledczego w Łodzi takim osobom automatycznie nadawano podgrupę „T” i byli oni natychmiast transportowani do właściwego zakładu karnego. Drugą grupę osadzonych stanowiły osoby co do których na podstawie opinii lekarskich, opinii psychologicznych, opinii ośrodka diagnostycznego – ustalono, iż dana osoba wymaga leczenia np. w związku z uzależnieniem od alkoholu, od środków odurzających lub też wymaga skierowania na oddział z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi (art.82§1i2kkw). Tacy osadzeni co prawda kwalifikowali się do nadania im podgrupy „T” – ale wobec odległego terminu przyjęcia do właściwego zakładu karnego w którym wykonywana byłaby terapia – dlatego też Komisja Penitencjarna klasyfikowała te osoby do podgrupy „Z” lub „P” (art.81kkw). W tym czasie wobec tych osadzonych szersze były oddziaływania wychowawcze i psychologiczne. Na kilka czy kilkanaście dni przed wytransportowaniem osadzonego do zakładu karnego w celu odbycia terapii – Komisja Penitencjarna przypisywała tym osadzonym system terapeutyczny w odbywaniu kary pozbawienia wolności. W czasie lustracji na terenie Aresztu Śledczego w Łodzi przebywało 21 osadzonych zaliczonych do odbywania kary w systemie terapeutycznym. W czasie lustracji nie ujawniono przypadku przekroczenia normy z

art.110§1 i 2kkw. Wszyscy osadzeni w tym także osoby dotknięte chorobą i niepełnosprawne mogą codziennie korzystać z pól spacerowych. W odniesieniu do pawilonu II, w którym znajduje się izba chorych oraz ośrodek diagnostyczny - przypisanych jest 5 pól spacerowych. Dwa mniejsze – których pojemność wynosi 12- 14 osób oraz trzy większe pola spacerowe o pojemności do 25 osadzonych. W czasie lustracji chodniki w obrębie pól spacerowych były ośnieżone, ale jednocześnie posypane piaskiem. Pola spacerowe otoczone były wysokim murem natomiast górna część wyłożona była szczelnie nową siatką drucianą.

Wnioski końcowe

Stwierdzam, że po przeprowadzonej kontroli akt osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego (art.88akkw i art.212§1kkw) - nie ujawniłem uchybień. Bezpośrednia kontrola takich osadzonych nie była możliwa gdyż jak zaznaczono wcześniej w sprawozdaniu w czasie lustracji nie ujawniono ani jednego przypadku pobytu takiego osadzonego w Areszcie Śledczym w Łodzi. Nie mam także zastrzeżeń do funkcjonowania izby chorych i ośrodka diagnostycznego na terenie Aresztu Śledczego w Łodzi. Osadzeni w tym także osoby niepełnosprawne mają zapewnioną opiekę lekarską. Jednostka jako całość nie jest wprawdzie dostosowana dla potrzeb niepełnosprawnych ale z drugiej strony poszczególne pomieszczenia i urządzenia (łazienka, ubikacja, przenośna wanna dla osób leżących, przenośna pochylnia, wózki inwalidzkie, kule, balkoniki) – ułatwiają pobyt takich osób w Areszcie Śledczym. W sytuacjach skrajnych do pomocy osobie niepełnosprawnej fizycznie jest dokwaterowana do celi mieszkalnej osoba zdrowa, sprawna. Osoby chore w tym także osoby niepełnosprawne intelektualnie oraz z zaburzeniami psychicznym mają zapewnioną pomoc ze strony lekarzy psychiatrów i psychologów. Jak zaznaczono wcześniej kontrolowana jednostka nie posiada oddziału terapeutycznego. Do czasu ich wytransportowania do odpowiednich oddziałów terapeutycznych w innych zakładach karnych pozostają oni pod wzmożoną kontrolą wychowawców oraz psychologów mimo, że tymczasowo zostali zakwalifikowani do odbywania kary w systemie zwykłym lub w systemie programowanego oddziaływania. Czas pobytu w kontrolowanej jednostce po części uwarunkowany jest niejednokrotnie czasem trwania czynności procesowych (art.100§1pkt5kkw) oraz datą rozpoczęcia terapii

W konkluzji - uwzględniając powyższe fakty i nie stwierdzenia w czasie lustracji zaniedbań - nie zgłaszam potrzeby wydania zaleceń pokontrolnych

Sędzia wizytator

Wydziału VI Penitencjarnego i Nadzoru

Nad Wykonaniem Orzeczeń Karnych

Sądu Okręgowego w Łodzi

Łódź, dnia 9 grudnia 2016r.